

Нестеренко Інна

Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла тичини

Професійна підготовка майбутніх вчителів у Польщі в умовах європейської інтеграції

Оскільки особлива роль у розвитку будь-якої держави належить учителю, доба значних перетворень кінця 90-х років ХХ ст. – початку ХХІ ст. пов'язана з нагальною потребою у компетентних учителях, необхідністю розв'язати актуальні проблеми вдосконалення фахової підготовки педагогічних кадрів, а також підвищення їхніх кваліфікацій. Високі вимоги до вчителя об'єктивно відображають сутність його діяльності як інтегральної і соціально значущої у суспільстві. Сучасний учитель має виступати свідомим суб'єктом педагогічного процесу і активним діячем соціального та наукового прогресу. Саме тому особливої значущості набуває процес розробки концептуальних засад професійно підготовки сучасного вчителя.

В умовах модернізації суспільство не влаштовує стан підготовки майбутніх педагогічних кадрів, спрямованої на оволодіння знаннями і вміннями з окремих спеціальних дисциплін, яка не завжди забезпечувала професійну підготовленість учителя до цілісного гуманно-демократичного виховання учнів і творчого самовдосконалення власної особистості. Саме тому, сьогодні професійно-педагогічна підготовка вчителів високої кваліфікації є головною метою системи вищої педагогічної освіти, яка передбачає виховання майбутніх педагогів з високим рівнем професіоналізму, творчої активності, які відповідально ставилися б до результатів свого навчання та підготовки до професійної діяльності.

Досвід європейських країн, котрі вже зробили позитивні кроки у вирішенні окреслених завдань може бути корисним для України. Серед них варто виділити Польщу, адже приєднання до Болонського процесу, інтеграційні та глобалізаційні процеси у світі, потреба європейського ринку

праці у зрозумілих на міжнародному рівні кваліфікаціях поставили питання порівняння дипломів і зумовили потребу в модернізації змісту вищої педагогічної освіти цієї країни, висуваючи завдання істотного оновлення вітчизняної системи університетської освіти.

Відповідно європейським реформам, підготовка вчителів у Польщі відходить від технологічного характеру й набуває ознак моделі функціональної та професійної майстерності, у якій навчання вчителів є не ремеслом, а мистецтвом, що характеризується креативністю, рефлексією над практикою.

Для педагогів найважливішим є формування і розвиток особистості вихованця й підготовка його до майбутнього життя, до змін. Випускники шкіл й університетів повинні трактувати Європейську спільноту не лише як інституційний, економічний чи політичний простір, а як людську спільноту, із щораз міцнішими взаємозв'язками, яка будує інтегроване суспільство. У документах Європейської спілки Європейський простір вищої освіти трактується як збагачення змісту освіти такими елементами знань, які зумовлюють розвиток автентичної європейської свідомості. З огляду на це професійна підготовка вчителів потребує оновлення і наповнення її новим змістом, формами, засобами і способами оцінювання.

Вимоги до змісту педагогічної освіти в Польщі встановлені освітнім стандартом, розробленим 17 січня 2012 року. Стандарт передбачає модульне навчання реалізація якого залежить від того, який освітньо-кваліфікаційний рівень здобуває студент. Серед п'яти можливих модулів, другий модуль стосується психолого-педагогічної підготовки, що здійснюється із врахуванням різних освітніх етапів (дитячий садок і початкова школа, середня школа, гімназія), а також отриманням відповідних навичок роботи з дітьми, які потребують особливих потреб (інваліди або хронічно хворі діти). Зміст психолого-педагогічної підготовки вчителя передбачає:

- загальну психолого-педагогічну підготовку – оволодіння базовими знаннями та навичками з психології та педагогіки (з елементами спеціальної педагогіки);
- психолого-педагогічну підготовку на певному етапі або етапах навчання – детальне вивчення психології та педагогіки;
- практику, пов'язану з отриманням досвіду з опікунської та виховної роботи з учнями, а також вмінням виявляти та діагностувати індивідуальні потреби учнів.

Таким чином, варто відзначити, що зміни у змісті професійної підготовки вчителів у Польщі спричинені підписанням Болонської інтеграції, а отже із входженням у європейську спільноту. Основні вимоги, ключове місце серед яких відіграє психолого-педагогічна підготовка, до змісту педагогічної освіти в Польщі встановлені в модернізованих освітніх стандартах, розроблених 17 січня 2012 року.